

İLERİ TEKNOLOJİ İÇİN GEÇ KALMAYALIM DEĞERLENDİRMELER

6 Haziran 1889 tarihinde 'Bursa Ticaret Odası' adıyla Koza Han'daki küçük bir odada temelleri atılan 'Bursa Ticaret ve Sanayi Odası'nın (BTSO) 1997 yılında hayata geçirdiği 'Bursa'daki 500 Büyük Firma Araştırması', bu yıl 'Bursa'daki 250 Büyük Firma Araştırması' adı altında 20'inci yaşına girdi.

Bu yazıdaki ana hedefim, 20 yıllık gelişmeyi değerlendirmek, kentimize olan katkılarını aktarmak ve geleceğe yönelik planlamalarda gideceğimiz yönleri göstermek...

1889 yılında faaliyete geçen Bursa Ticaret ve Sanayi Odası daha o günlerde mahalli ticaret ve sanayi konularına eğilmiş ve bugün üzerinde önemle durulan mesleki ve teknik okulların açılması ve yaşayabilmesi için de büyük gayret sarf etmiştir. Eğitime olan ilgi zaman içinde hiç eksilmedi... Nitelikli çalışanlar olmadan sanayinin gelişemeyeceğini bilen yöneticilerin bulunması Bursa için en büyük şans...

Yunis Can TOPAKTAŞ
Bursa Haber Gazetesi Köşe Yazarı

BTSO daha o yıllarda 'Hamidiye Sanayii Mektebi'ne maddi ve manevi yardımlarda bulunmuş, ürünlerini, açılan sergilerde halka tanıtmış ve bir satış mağazası açılmasına da öncülük etmiş. Yine standardizasyonun henüz ticaret literatüründe yer almadığı dönemde, Bursalı sanayiciler, Bursa Ticaret ve Sanayi Odası eliyle bu yönde karar ve tedbir almışlar.

Geldiğimiz noktada Bursa artık bir üretim üssü olarak anılmaktadır. Marmara Bölgesi'ni çepeçevre saracak otoyollar, enerji üretim tesisleri, limanlar, ileri teknoloji bölgeleri, lojistik köyler, hızlı ulaşım yatırımları ve yeni yerleşim bölgelerinin kavşak noktası yine Bursa olacaktır. TEKNOSAB ise kentün dünya ligindeki yerini sağlamlaştıracak ileri bir adım olarak herkesin dikkatini çekiyor.

İstanbul, Kocaeli, Yalova, Bursa, Balıkesir ve Çanakkale'yi içine alan ve adına "Altın Halka" denilen yapılanma ve programlama; Bursa'yı baştan sona değişime zorlayacak...

'Bursa İlk 250 Firma Araştırmaları', gelişmelerin hangi yönde ilerlediğini ve geleceği işaret etmesi açısından çok önemli bir işlevi yerine getiriyor. Firmaların gösterdikleri performansı ortaya koyan verilerin, oldukça çarpıcı yanları var. Yabancı yatırımların ve yatırımcıların kent ekonomisine olan katkıları da asla gözden irak tutulmamalı.

Son 20 yıllık tabloları inceledim. Özellikle otomotiv sektöründeki hızlı gelişmeler dikkat çekici... TOFAŞ ve Oyak Renault'nun performansları göz kamaştırıyor. Buna bağlı olarak otomotiv yan sanayi de atak içinde. Karsan'daki atımlar da umut vaat ediyor. İlk 10'da hep üretim ve ihracat yapan firmalar yer almış mesela. 1997'de ilk 10 firma içinde TEDAŞ var. Özelleştirme sonrası CLK Uludağ'ın adını görüyoruz artık. Tarım ve bağlı sanayi kuruluşları ise şimdilik yerlerinde sayıyor. Eğer yakın gelecekte 'yabancı markalar' bu alanda boy gösterirse firmalarımızın işleri oldukça zorlaşacak.

1997 yılındaki araştırmada; ihracat çok önemli bir veri olarak karşımıza çıkıyor. Oysa 2015'e ait verilerde TOFAŞ, Oyak Renault, Bosch Sanayi ve Ticaret, CLK Uludağ, Borçelik, Sütaş, Aknur Döviz, Bursa Ecza Kooperatifi, Türk Prysmian ve Özdilek Alışveriş Merkezleri'nin yer aldığı şahit oluyoruz. Sıralamayı incelemeye devam ettiğimizde örneğin 11'inci sırada Ekonomik Döviz'i görmek mümkün. Bu arada CLK Uludağ, Aknur Döviz, Bursa Ecza Koop ve Özdilek Alışveriş Merkezleri'nin ihracatı yok fakat listede üst sıralardalar. Ciroları dikkat çekici...

İlk kez 1997 yılında gerçekleştirilen 'Bursa'nın 500 Büyük Firması' araştırmasına göre;

-500 firmadan 470'i BTSO'ya, 30'u da ilçelerin ticaret ve sanayi odalarına kayıtlı görünüyor. Sıralamaya giren şirketlerden 29'u isminin açıklanmasını istememiş.

-Yapılan çalışmada 500 firmanın iç ve dış satış (ciro) tutarları toplamının (6 sıfır atılmadan önce) 1.367.559.463.047.780 TL, Brüt katma Değerleri toplamının 298.560.489.360.209 TL, Öz Sermayeleri toplamının 404.459.243.830.401 TL, Net Aktifleri toplamının 933.477.666.090.913 TL, Vergi öncesi dönem karları toplamının 113.687.595.296.404 TL, ihracatları toplamının 1.681.491.817 dolar ve ücretle çalışanlar ortalama sayısının 87.112 kişi olduğu görülüyor.

2014 yılına ait 250 Büyük Firma Araştırması'na göre ise iç ve dış satış (ciro) tutarları toplamı 65 milyar 822 milyon 266 bin 592 TL, Brüt katma Değerleri toplamının 9 milyar 596 milyon 307 bin 404 TL, Üretimden Satışlar toplamının 46 milyar 848 milyon 626 bin 34 TL, Öz sermayeleri

toplamının 17 milyar 715 milyon 542 bin 200 TL, Net Aktifleri toplamının 49 milyar 37 milyon 664 bin 422 TL, Vergi öncesi dönem karları toplamının 3 milyar 424 milyon 562 bin 760 TL, ihracatları toplamının 10 milyar 575 milyon 723 bin 847 dolar ve ücretle çalışanlar ortalama sayısının 127 bin 327 kişi olduğu ortaya çıkıyor.

2016 yılına ait verilerde Gıda-Tarım Hayvancılık sektörünün cirosu 2 milyar 951 milyon 350 bin 225 dolar olurken kar hanesinde 120 milyar 663 bin 67 dolar göze çarpıyor.

Makine-teçhizat ve metal sanayi ise yine aynı yıl 4 milyar 48 milyon 88 bin 273 dolarlık ciroya karşın 226 milyon 290 bin 884 dolar kar elde etmiş.

Otomotiv Ana ve yan sanayi kuruluşları Bursa'nın lokomotif sektörü olarak dikkati çekiyor. Ciroları 13 milyar 471 milyon 425 bin 231 dolar. Karları ise 674 milyon 295 bin 508 dolar...

Tekstil ve hazır giyim sektörü idare ediyor... Ciro 2 milyar 539 milyon 413 bin 755 dolar. Kar ise 189 milyon 346 bin 694 dolar. Gıda ve tarım sektörüne göre kar yüksek ama 2015'e göre azalma olduğunu buradan hatırlatmalıyım. Tekstilin 1999, 2001, 2005, 2006, 2008 yıllarında kar kayıplarını da gözden kaçırmamak gerek. Demek ki sektör esen sert rüzgârlara karşı daha dayanıklı hale gelmeli.

1997 yılında 225 firmanın kar satırında 113 milyon 958 bin 900 lira görünürken 20 yıl aradan sonra firma sayısı 211'e inmiş görünüyor. Bu firmaların karı ise 4 milyar 426 milyon 854 bin 488 lira... 2015 yılında 229 firmanın karı tarihi bir rakam; 4 milyar 793 milyon 382 bin 308 lira... Demek ki son bir yıl içinde hem firma sayısı hem de kar azalmış...

İstihdamdaki gelişmelere de bakmak gerek. 1997 yılında ücretle çalışanlar (500 firma) 87 bin 112 kişi. 2016 yılında 250 firmadaki sayı ise 138 bin 701 kişi olarak görülüyor. Ana taşıyıcı sektör her zaman otomotiv...

Özetle Bursa geleceğine yön verecek yeni sektörleri kucak açmalı. Geleneksel sektörler tekstil, tarım, makine ve otomotivdeki çalışmalar devam etmeli ancak 'Endüstri 4.0' uygulamalarıyla hata sıfırlanmalıdır. Teknik tekstil, tıbbi tekstil, bebe giyim, tek kullanımlık ürünler, nano teknoloji içeren kumaşlar geleceği kurtarmak için gündeme alınmalıdır.

Bursa'nın, inovatif ürünlere, Ar-Ge merkezlerine ve TEKNOSAB'a bağlı bir yapılanmaya ihtiyacı var. Dünya durup bizi beklemiyor, büyüme yarışında geri kalmamak için herkese düşen görev; çok çalışmak ve istikrarı yakalamak... Ama en önemlisi nitelikli bireyler için EĞİTİM.

